

tórium, akár a kamatok általános és sématisz leszállítása, amely lehetővé tenné a betéteknek a kisebb bankokban való blokkadását, vagy bankoknak fizetésekre kerülését, végzetes következményekkel járna az egész gazdasági életre.

Manoilescu azt kívánja, hogy az állam konvertálja a mezőgazdák tartozásait

Manoilescu a mezőgazdasági hitel problémájának megoldására ajánlja, hogy az állam konvertálja és vegye át a mezőgazdák tartozásait, nagy belföldi államkölesön kibocsátásával és a váltótárca kezelését bizza rá a jelenleg működő földhitelintézetekre: a Creditul Ruralra és a Creditul Urbanra, amelyek az állam ellenőrzése alatt állnak. Manoilescu tehát a jelenleg behajthatatlan adósságoknak mobil hitellé való átváltoztatását proponálja, a kamatoknak egy bizonyos kvótára való csökkentésével, amely lehetővé tenné, hogy a mezőgazdák a kamatok fizetése mellett még a tartozás összegéből is törlesszenek.

Madgearu nem tartja kivitethetőnek Manoilescu tervét

Madgearu nem tartja kivitethetőnek Manoilescu tervét. A belföldön kibocsátandó kölesön kötelezvényeit ugyanis a mezőgazdák jelenlegi hitelezőinek kellene átvenni a birtokukban lévő váltók, vagy más hitelcímletek ellenében. Ez volna a Manoilescu-terv kivitethető első nehézsége. A mezőgazdák jelenlegi hitelezői ugyanis mindenekelőtt rá kellene venni, hogy a belföldi kölesönkötelezvényeket átvegyék. A Manoilescu-féle művelet sikere tehát attól függne, hogy mennyiben sikerült a hitelezőket rávenni arra, hogy a kezükben lévő jelenlegi garanciákat kicserélik ezekkel a 9-10 százalékos és tíz év alatt törlesztendő kötelezvényekkel. A magánhitelezők számára ez a művelet a kihelyezés rentabilitásának csökkenését jelentené, esetleg a kihelyezett összegnek a csökkenésével együtt, ha történetesen arra kényszerülne, hogy a kötelezvényeket sürgősen eladják. A bankok számára még komplexebbek volnának a következmények. A kamatoknak 9-10 százalékra való brüszk leszállítása olyan veszteségekhez vezetne, amely igen sok bukást vonna maga után. Ezt a helyzetet két körülmény siettetné. Az egyik a betétek visszavonása. A jelenlegi betévek ugyanis a kihelyezési kamattal leszállítása következtében nem élvezhetné az eddig kapott betéti kamatot s a bizalmuk is megrendülne, mint-hogy a bankok a kezükben lévő váltót, jelzáloggaranciát és egyéb biztosítókat olyan állami kötelezvényekkel cserélnék ki, amelyek ki vannak téve fluktuációknak. Ezenkívül a bankok kénytelenek volnának a kötelezvényeket sürgősen eladni, hogy a visszavont betéteket kifizethessék, ami a kötelezvények értékcsökkenéséhez és újabb veszteségekhez vezetne.

Miért kétséges a javaslat sikere?

A belföldi kölesön egyéb hátrányait analizálva Madgearu arra a konklúzióra jut, hogy a Manoilescu-féle javaslat sikere igen kétséges. A mezőgazdasági hitel egyébként is csak integráns része az általános hitelkomplexumnak és ennek megoldása nélkül a mezőgazdasági hitelviszáltság sem képzelhető el.

Kamatellenes törvényt ajánl Madgearu

Madgearu ezzel szemben mindenekelőtt is javasolja egy szisztematikus akció bevezetését a kamatok csökkentésére. Ha a kamatok maximálásától nem is lehet pozitív eredményt várni, ezzel szemben egy kamatellenes törvény helyenként megfelelő hatással volna. Mindenekelőtt is azonban egy-kétmilliárd lejt kell a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátani, maximálisan tízszázalékos kamattal. Ecéből ki kell terjeszteni a mezőgazdasági hitelek az áruraktárakra, hogy a földművesek tízszázalék mellett hitelt kapjanak a körraktárakban, vagy vasuti raktárakban elhelyezett gabonára. Fel kell állítani a mezőgazdasági jelzáloghitelintézetet, hogy 10-12 százalékos kamattal mellett külföldi tőke segítségével hosszulejáratu hitelek folyósíthatóak a földművelőknek. Madgearu tehát előnyös feltételek mellett nagy hitelek nyújtani a földműveseknek azzal a feltétellel, hogy a jelenlegi tartozásaikat kifizessék. A különbség kettőjük között az, hogy míg Manoilescu azt akarja, hogy az adósságokat vegyék át a mezőgazdasági hitelintézetek, vagy az állam, addig Madgearu közvetlen megegyezést akar létrehozni a hitelezők és adósok között a kamatok redukálása és új fizetési határidő megállapítására vonatko-

zólag. A konvertálás elvét Madgearu is elfogadja, azonban csak mint kiegészítő intézkedést egy a hitelpiacot szanáló általános akcióban. A konvertálás keresztülvitele érdekében javasolja egy intézet létesítését. Hogy azonban ez keresztülvihető legyen, Madgearu a kényszereladásoknak egy évre való felfüggesztését tartja szükségesnek.

A Curentul rámutatva a két ellenté-

tes nézetre megállapítja, hogy a gazdasági helyzet sürgős szanálása érdekében egységes platformot kell megteremteni nemcsak Madgearu és Manoilescu, hanem az összes politikai pártok között. Ecéből javasolja gazdasági koronatanács összehívását, amelyen az uralkodó elnökölne s amelyen résztvennének a kormány tagjain kívül az összes politikai pártok reprezentánsai.

Pacelli biboros cáfolja, hogy a Vatikán a Habsburgok restaurációjára törekszen

A pápa a legjobb egészségnek örvend

Párizs, augusztus 20. A Havas távirati iroda római munkatársa beszélgetést folytatott Pacelli biboros államtitkárral, akitől nyilatkozatot kért arra vonatkozólag, mi igaz abból a hírből, hogy a Vatikán a Habsburgok uralmának restaurációjára törekszik. Pacelli a hírt a legkategorikusabban megcáfolta annak hangoztatása mellett, hogy a

Szentszék egyáltalán nem foglalkozik politikával.

Citta del Vaticano, augusztus 20. A külföldön elterjedt hírekkel szemben illetékes helyen megállapítják, hogy XI. Pius pápa a legjobb egészségnek örvend és szokásos magán és általános audienciáit állandóan megtartja.

Ezerötszáz főnyi tömeg, a Ku-Klux-Klan uszítására, fel akart koncentálni Amerikában 70 ifjúkommunistát

A rendőrség akadályozta meg a vérontást

London, augusztus 20. Newyorkból jelentik, hogy Elvehaban 1500 főnyi tömeg akart lineselni 70 ifjúkommunistát, akik szabad sátorban éltek a város határában néhány hét óta. A tömeg azért bősziült fel ellenük, mert sátraikra vörös lobogót vontak fel. Azt hiszik, hogy az akciót a Ku Klux Klan emberei irányították. A rendőrség és a

milicia nagy készültséggel vonult ki a sátorhoz és megakadályozta a kommunisták felkoncolását. A fanatikus tömeg csak harc után engedett s ennek során többen megsebesültek. Rendőri felszólításra az ifjúkommunisták elhagyták Newyork állam területét és sátorbatorukat Pennsylvániában állították fel.

A német gazdasági párt, a néppárt és a Treviranus-csoport együttműködést határoztak el a választásokra

A legszigorubb alkoholtilalom lesz a német választásokon

Berlin, augusztus 20. A német gazdasági párt, a német néppárt és a Treviranus miniszter pártja, a keresztény nemzeti munkaközösség delegátusai napok óta tárgyalásokat folytattak, ame-

lyeknek során a választások tekintetében bizonyos együttműködést határoztak el. A három párt megegyezésre irányuló tárgyalásai annyiban eredményre is vezettek, hogy megállapodtak ab-

Kellemetlen szálszag

viszataszító. Csunya szíjú fogak eltorzítják a legegyszerűbb arcot. Mindkét szépséghibát azonnal és alaposan el lehet tüntetni a pompásan üdítő Chlorodont-fogpaszttal. Gyakran már egyszeri használatával. A fogak már egyszeri használat után gyönyörű elefántcsontszínre esztelenül tisztulnak, különösen ha a tisztításhoz külön erre a célra készített fogazatos sörtéjű Chlorodont-fogkefével használjuk. A fogak közé szorult rothadó ételmarmadékok, melyek a kellemetlen szálszagot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Kiserejjezzel egy tubus fogkefével. Chlorodont-fogpaszttal, fogkefével és -szájvízzel mindent kapható. Csak kék-fehér-zöld színű csomagolásban „Chlorodont” felirattal van ellátva.

A nagyváros Borsára

Egy p... belügy

ban, hogy közös választási kiáltványt nyál fognak a német néphez fordulni. A három párt delegátusai tovább folytatják a megbeszéléseket, amelyekben most már a közös kiáltványt szövegezik meg. A kollaborációra lépett pártok egyébként megállapították azt is, hogy úgy kell, mint külpolitikai téren, valamint a szociálpolitikában is sikerült olyan közös platformot találniuk, amely az együttműködést vállaló pártok mindenikének teljes mértékben megfelel.

Berlin, augusztus 20. A porosz belügy-minisztérium az általános választások napjára egész Poroszországra szóló érvényűleg a legszigorubb alkoholtilalmat rendelte el a nyilvános helyiségekre.

A tengerfenék borzalmától megőrült egy buvár

Nincsen rettenetesebb látvány, mint egy elsüllyedt hajó — Alló holttestek a víz fenekén

London, augusztus 20. Egy öreg angol buvár, aki életének javarészt a tenger titokzatos mélyén töltötte, meséli a következőket:

— Semmi sem olyan borzalmas, mint a tenger fenekén egy hajóroncs. A hajók rendszeren egyszerre süllyednek le, sulyuknál fogva simán érkeznek a tenger fenekére s így a gerincük nem rongálódik meg. Minden elsüllyedt hajóban van valami emberi, amely megfagyasztja a vért. Amikor először láttam elsüllyedt hajót a tenger fenekén, a rémülettől megállt szívem verése. Jelt akartam adni, hogy azonnal huzzanak fel a víz felszínére. A hajó korlátjain szálszagot nyiszogtak a halak, ki-beusztak a kabínablakokon. Láttam a csendes lépcsőket, a hajó kéményeit, mint valami fölmeredő kísértetet. Az ajtók csapódáltak, nyitódtak, mintha szellemek járkáltak volna ki és be. Hosszu folyosókon még ott heverték a szőnyegek, amelyeket valaha emberi lábak tapostak.

— Minden rendben volt itt, minden a helyén, csak a fedélzet volt üres, mint éji órákon, amikor az utasok alusznak. A parancsnoki híd harangja a hullámoktól meg-megkondult s mélyen zengett a végtelen csendben. Ugyanakkor, mintha ott láttam volna vizbeesett parancsnok árnyékát. Különösen borzalmas ilyen elsüllyedt hajókon a tükör. Visszaveri arcunk képét, amint közeledünk feléje, látjuk benne magunkat mozogni s a hullámokat azaz az arcon ezüst taktékaival. Egy sápadt emberi arc mered felénk, óriási üres szemekkel.

Ennek a buvárnak az élményének még borzalmasabb volt az orosz haditengerészeti fekete tengeri leghíresebb buvárnak, Dankov tengerészőrmesternek az esete, aki az odesszai vörösmatrózlázadás után, amelyből tudvalevően csak Kolesak admirális, az orosz kormányzó menekült ki egy dül ép bórrel, több előkelő orosz kérésére leszállt a tenger fenekére, hogy az oda élve, lábukra kötött sulyokból beledobott tengerésztestek holttesteit felhozza a hullámsírból. Dankov buvár leereszkedett a tenger fenekére s pár perc múlva jelt adott, hogy felhúzzák. A makkegészséges ember tenger fenekén átélte borzalmak láttát pillanatok alatt megőrült. Később felig kigyógyult idegbajából s ekkor csendes örülteknél előforduló „világos” pillanataiban elmondotta, hogy mit látott: a cári flotta tisztjeinek hőstesterdejébe ereszkedett le s a szerezésén vizbefultak nyitott karjait tenger vizbe lóbalta, mintha polipok lettek volna.

Sighet—M

20. (Az Uj... rreggel autót... szigetre érke... váradí tábla... ügyész egyen... tatott, ahol r... tott a máram... zetóvétel, ma... ügyész és dr... bíró társasága... sára. Pildan... togatása elei... sebb meglep... borsai vizsgá... előtt beigértél... igazságszolgál... már a nagyvá... Máramarosszi... Később azon... Máramarosszi... megérkezése n... sai vizsgálat... nem egy olyan... amely, ha val... legközelebbi ö... seket hozhat.

Máramarossz... Vaida belügy... jeltünéstkele... sáról. A lev... Vasile Babuc... alá, aki közöl... niszterrel, ho... loban felgyúj... levelében, ho... gyujtogatókat... a gyujtogatás...

A levélben má... meg, akiknek... van a borsai tü... A hír szerint... mihelyt megka... vüli kurirral... ügyészhez küll... titással, hogy... anul indítsa me... marosszigeten é... tak.

hir, mert... ha a levélben... nak bizonyuln... kétség sem... hogy a borsai... kezelt.

A hír vétele u... tartományi iga... an érintkezést k... zigareti prefektur... Juga prefektu... tette, hogy s... nincs tudomást... ügyész csupán... galat lefolytatd...

Ennek ellenére... z a hír, hogy az... g létezik. Az ig... negerősítik, hogy... er egy leleplező... ntük a levélben... bilisnak látszan... ást apokrifnak.

Ha szolid és LIBAZ

helyről... akarja... vagy kérjen... KL... és baromfiosar... Alapít... Szállítás postán és v... Hölögyek é...

Egy precíz óra mindenki részére!

Eddig több mind 600.000 darab "40,6 mintájú", Omega-óra van az egész világon használatban.

Az órákat dacára az elismert minőségére, olcsósága miatt mindenkinél modjában áll becsarozni. Az Omega-óra 175 alkatrészre osztható, az összes alkatrészre felül van vizsgálva az óra minőség-talan konstrukcióját garantálja. Kérje bemutatásra a legújabb "40,6 mintájú" Omega-órát. Az Omega-óra egyedülálló versenytesztelkültű minőség. Mással nem pótolható.

OMEGA

IGY ÉRTSÉK EL

Az amerikai zsidóság kiküldötte látogatást tett Vaida belügyminiszternél

Fildan főügyész megkezdte a harmadik borsai vizsgálatot

a nagyváradai tábla főügyésze, Chindris vezetőügyész és Piller vizsgálóbíró kíséretében Borsára érkezett és kidoboltatta, hogy mindenki, aki tud a tüzről jelentkezék tanu-
vallomásra

Egy pojánai paraszt állítólag levélben bejelentette Vaida belügyminiszternek, hogy a zsidó Borsát felgyújtották és hajlandó megnevezni a tetteseket is

Sighet—Máramarosziget, augusztus 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Ma reggel autón váratlanul Máramaroszigetre érkezett Fildan dr., a nagyváradai tábla főügyésze. Fildan főügyész egyenesen a törvényszékre hajtatott, ahol rövid megbeszélést folytatott a máramaroszigeti ügyészség vezetőivel, majd Chindris dr. vezetőügyész és dr. Piller György vizsgálóbíró társaságában autón kiutazott Borsára. Fildan főügyész máramarosi látogatása eleinte nem keltett különösebb meglepetést, mert a harmadik borsai vizsgálatot már napokkal előttről beígérték és a máramaroszigeti igazgatóságok várakozással tekintenek a nagyváradai tábla főügyésze Máramaroszigetre való megérkezésére. Később azonban az a hír terjedt el Máramaroszigeten, hogy Fildan dr. megérkezése nemcsak a harmadik borsai vizsgálatot, hanem egy olyan szenzációs fordulattal, amely, ha valóban bizonyul, már a legközelebbi órákban nagy meglepetéseket hozhat.

Máramaroszigeten arról tudtak, hogy

Vaida belügyminiszter tegnap egy feltűnő levéllel kapott Borsáról. A levelet Timis Juon lui Vasile Babuc pojánai paraszt írta alá, aki közölte volna a belügyminiszterrel, hogy a zsidó Borsát valóban felgyújtották és bejelentette levélben, hogy hajlandó kiadni a gyújtogatást és mindazokat, akik a gyújtogatásban közreműködtek.

A levélben máris 16 egyént nevezett meg, akiknek szerinte aktív részük van a borsai tüzben.

A hír szerint Vaida belügyminiszter helyét megkapta a levelet, rendkívüli kurirral nyomban Fildan táblai főügyészhez küldötte el, azzal az utasítással, hogy a főügyész haladéktalanul indítsa meg a vizsgálatot. Máramaroszigeten érthető feltűnést keltett a hír, mert

ha a levélben közölt adatok valóban bizonyulnak, úgy többé semmi kétség sem fog fenn aziránt, hogy a borsai tüzet valóban zsidó kezek okozták.

A hír vétele után szerkesztőségünk tartományi igazgatóság útján nyomtatású értekezést kerestett a máramaroszigeti prefektúrával.

Juga prefektus azonban kijelentette, hogy semmilyen levélről nincs tudomása és Fildan főügyész csupán a régen beígért vizsgálat lefolytatásáért jött Szigetre.

Ennek ellenére erősen tartja magát a hír, hogy az említett levél tényre létezik. Az igazságügyi hatóságok megígérték, hogy Vaida belügyminiszter egy leleplező levelet kapott. Szerintük a levélben foglalt adatok plauszónak látszanak, azonban az állítás apokrifnak tartják.

Ha szolid és megbízható
szükségletét beszerzési, írjon vagy kérjen árajánlatot
KLEIN orth. kóser
és baromfiészaknokokból Oradea, Saguna 6.
Alapítva 1912
Szállítás postán és vasúton saját bődőben.

Borsai tudósítónk jelenti, hogy Fildan főügyész Chindris vezető-ügyész és Piller vizsgálóbíró ma megérkeztek Borsára, hogy a harmadik borsai vizsgálatot efolytassák.

A bizottság kidoboltatta a faluban, hogy mindenki, aki a tüzről tud, jelentkezék tanuvallomásra.

A felhívásnak máris rengetegen tettek eleget és a bizottság ma délután szaka datlanul folytatta a kihallgatásokat. Vegyesen hallgatták ki a románokat és zsidókat, akik részletes tanuvallomást tettek az eddig még nem tisztázott körülményekre. Borsán is tudnak arról, hogy a belügyminiszterhez egy leleplező levél érkezett, de közelebbi adatok még nincsenek a levél tartalmáról.

Az esti órákban arról értesülünk, hogy a máramaroszigeti igazságügyi hatóságok azon a véleményen vannak, hogy a Vaida belügyminiszterhez in-

tézett leleplező levél ugyanattól a kéztől ered, amely a máramaroszigeti templomtüzet bejelentette és amely „fekete kéz” aláírással a törvényszéki elnököt megfenyegette.

Az amerikai zsidó delegáció Vaida belügyminiszternél

Bucuresti—Bukarest, augusztus 20. Dr. Baron professzor, a kolumbiai egyetem tanára Zimmermann amerikai hírlapíró és Benvenisti ügyvéd a zsidó parlamenti klub főtákarának kíséretében ma délelőtt audiencián jelent meg Vaida belügyminiszternél.

Az öt órás audiencia során Baron dr. felhívta a belügyminiszter figyelmét arra, hogy az amerikai zsidóság képviselőiben látogatott el Romániába, ahol a zsidóság helyzete iránt érdeklődik. A zsidó kiküldött rámutatott arra, hogy az amerikai zsidóságot aggod-

tik el a Romániában egyre nagyobb méreteket öltő antiszemita excessusok, gyújtogatások és rablások, amelyek a zsidóságot Romániában másodrangú polgárokra degradálják. A híres kolumbiai

A timisoarai kóser fiuinternátus nevelői elismert elsőrangú nevelők

professzor hangsúlyozta, hogy a Romániával szimpatizáló amerikai nép rossz szemmel nézi azt, hogy a román kormány nem teszi meg a megfelelő energikus intézkedéseket abban az irányban, hogy ezek az antiszemita kilengések egyszer s mindenkorra megszűnjének.

Vaida belügyminiszter válaszában kifejtette, hogy a zsidóság Romániában egyenlő jogokat élvez és ha elszigetelten fordultak is elő excessusok, ezek komolytalan fiatalemberek művei voltak, akikkel szemben a kormány megtette az összes megtorló lépéseket. Vaida elmondotta, hogy az utóbbi hetek folyamán letartóztatták az összes antiszemita vezéreket és a hatóságok szigorú rendeleteket kaptak arra vonatkozólag, hogy a legkisebb antiszemita kilengést a legenergiusabb eszközökkel fojtsák el s az antiszemita agitátorokat tartóztassák le.

Ezután a miniszter sajnálatát fejezte ki afelett, hogy a legutóbbi eseményekről külföldre került túlzott hírek befolyásolták az amerikai nép Románia iránti szimpátiáját és biztositotta Baron professzort, hogy a mindig türelmes román nép nemcsak, hogy egyenlő polgártársaknak tekinti az itt élő zsidókat, de legnagyobb szeretettel karolja fel őket s amikor az utolsó professzionista agitátor is börtönbe került, a romániai zsidóság a legtekélyesebben itthon érezheti magát ebben az országban.

Az érdekes audienciához a bukaresti lapok a legkülönfélébb kommentárokat fűztek.

Betörők garázdálkodtak az egyik nagyváradai zsidó templomban és gyújtogatással akarták leplezni a betörés nyomait

Oradea-Mare—Nagyvárad, augusztus 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Nagyvárad egyik zsidó templomában, a Str. Parauluiban lévő zsinagógában betörők jártak az éjszaka. A zsinagóga felügyelője, Tipper, gyanus zajra lett figyelmes Behatolt a templomba, ahol három fiatalembert talált. A templom késői vendégei éppen a perselyek felfeszítésén fáradoztak. A betörőknek sikerült megfélemlíteni a felügyelőt és a perselyek

tartalmával együtt elmenekülni. Ma reggel, a templom tüzetesebb átvizsgálása közben érdekes felfedezést csináltak a nyomozó hatóságok. A frigszekrény előtt egy petróleumos üveg tartalmát a könyvek közé kiöntve. A leleplező anonnal jelentést tettek Fodor Laurentiu rendőrkezesnek, aki kiszállt a helyszínre, hogy személyesen vegye kezébe a vizsgálat irányítását. Fodor kezes kijelentette az ujságírók

előtt, hogy impressziója szerint közönséges betörésről van szó, amelynek nyomait a tüz révén akarták eltüntetni a tettesek.

Bíró rendőrkomiszár ma délelőtt kihallgatott egy Gottliebne nevű aszszonyt, aki azt vallotta, hogy ezeltű néhány nappal három fiatalembert látott a templom körül settenkedni. A fiatal emberek magyarul beszéltek egymás között.

Fantasztikus operett-bonyodalom központjába került az orhei prefektus

Valamelyik ellensége a prefektus nevében kvalifikálhatatlan sértéseket tartalmazó levélben lemondott állásáról — A belügyminiszter elfogadta a lemondást, amikor repülőgépen megérkezett a kétségbeesett prefektus, aki mindent kimagyarázott

Bucuresti—Bukarest, augusztus 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). A maga nemében páratlan politikai botrány foglalkoztatja tegnap óta a politikai köröket. A belügyminiszter két nappal ezelőtt levelet kapott Hartea Leonid orhei prefektustól, amelyben a prefektus benyújtja lemondását s amely ugy volt megszövegezve, hogy a lemondást a belügyminiszter azonnal elfogadja. A levélben kvalifikálhatatlan kifejezések szerepeltek s a belügyminiszter már arra is gondolt, hogy a lemondás elfogadása kívül Hartea ellen eljárás is indít.

Hartea prefektus, aki közben megtudta, hogy valaki rossz tréfával követett el az ő számlájára, ma délelőtt Kisenevből repülőgépen Bukarestbe érkezett, audienciát kért a belügyminisztertől, aki előbb nem akarta fogadni, majd később, mikor Hartea a kabinetfőnök útján közölte, hogy miről van szó, meglepődve hallgatta végig Harteat, aki kijelentette, a belügyminiszter előtt, hogy a lemondó levelet nem ő, hanem valószínűleg egy politikai ellensége

küldte el, aki ezzel a rossz tréfával akar ta őt kompromittálni. Valószínű, hogy a meg nem történt

lemondás elfogadására vonatkozó okiratokat a belügyminiszter még a mai nap folyamán semmisnek nyilvánítja.

Trotzkij török ujságok előtt kijelentette, hogy nem készül se Németországba, se Csehszlovákiába

London, augusztus 20. A Daily Herald szerint Trotzkij még mindig Prin cipó szigetén tartózkodik s török ujságírók előtt megcáfolta azokat a híreket, hogy Németországba, vagy Csehszlovákiába készülne. A volt orosz népbiztos nem gondol arra, hogy Csercserinnel találkozzék s belátható időn belül nem óhajtja elhagyni a szigetet. A Daily Herald hozzáfűzi, hogy a világsajtóban elterjedt azon hírek, hogy

Trotzkij a kommunista pártba visszavételét szorgalmazza, nem felelnek meg a valóságnak.

— SZTALIN ELLEN UJABB MERÉNYLETET KÖVETKEK EL? Londonból jelentik: A lapokhoz érkezett moszkvai jelentések szerint állítólag Sztalin ellen újabb merényletet kíséreltek meg. A merénylők a jobboldali ellenzék soraiból kerültek ki. Számos letartóztatás történt.

Hölgyek és férfiak Szép és tartós hajszínt csakis a „HENOL” vagy „HENNE ROYALE” hajfestőszer által érhetnek el

A prágai revizionista cionista konferencia erélyes deklarációban követelte Angliától a Balfour-deklaráció maradéknélküli beváltását

A konferencia által elfogadott határozatok szövege

Prága, augusztus 20. Az Uj Kelet legutóbbi számában közöltük a revizionista unió gyűléséről szóló tudósításunkat. E tudósítások során megemlítettük azokat a határozatokat is, amelyek a konferencia elfogadott. Ezuttal az alábbiakban a külpolitikai helyzetről szóló jelentést közöljük:

Vádak a közigazgatás ellen

Az elmúlt év augusztusában lezajlott palesztinai események nem egyebek, mint következményei azoknak a kormányzati módszereknek, amelyeket az ország brit közigazgatása gyakorol. Ez a közigazgatás éveken át sértette a mandátum szellemét és szövegét. Soha nem hajtotta végre a mandátumnak olyan legfontosabb határozatait, amelyek a zsidó nemzeti otthon fejlődését célozzák. Magatartásával csak erősítette a Balfour-deklaráció ellenségeinek ellenállását, hónapokon át türe a mufti pártja által beindított politikai agitációt a Szentfal bányában és saját rendőrközegei által bántalmaztatta a mohamedán lakosság szeméi előtt a Szentfal mellett békésen imádkozó zsidókat. Abban a tudatban, hogy ezzel súlyos veszedelemeket idéz fel az országban, először a zsidók zászlóaljait, majd az angol csapatokat és csendőrséget feloszlatta, a rendőrséget majdnem teljesen átarabolította és a zsidó önvédelmet elnyomta. A brit közigazgatás e magatartása következtében Palesztina az állandó bizonytalanság és nyugtalanság fészke lett, amely szükségszerűen a föllázított arab lakosság egy részét a zsidók elleni támadásra ösztöklélte. A Gyarmatügyi Hivatal, mint a palesztinai közigazgatásért felelős fórum részéről Palesztinába kiküldött vizsgálóbizottság megkísérelte a bűnös közigazgatást és az arab pogromra uszítókat tisztára mosni és vádat konstruálni a zsidók ellen. Az egész világ színe előtt tiltakozunk a vizsgálóbizottság elfogása és előadása ellen és az utolsó évek eseményeiért teljes mértékben a palesztinai brit közigazgatást tesszük felelőssé.

A Shaw-jelentés veszedelme

2. Mélyen sajnáljuk, hogy a brit kormány 1930 májusában kiadott Fehér Könyvében átvette a Shaw-jelentés hamis és félrevezetőre alapított előadását és olyan intézkedéseket fogadott el, amelyek a mandátummal való nyílt szakítást jelentik. A zsidó bevándorlás politikai okokból való lezárása, az állítólag veszélyeztetett arab lakosság védelmére történt intézkedések, Sir John Hope Simpson kiküldetése azzal a megbízással, hogy néhány hét alatt „állapítsa meg”, milyen fölvevőképessége van az országnak a zsidó bevándorlás szempontjából — egy teljesen megoldhatatlan probléma, mert hiszen az ország fölvevőképessége fokozódik, szinte át nem tekinthető módon a zsidó bevándorlás, a zsidó tőke, a gazdasági életben való investálás és új iparok létrehozása által — mindezek az arab és antiszemita agitáció nyomása alatt megtett lépések tisztán és határozottan mutatják a brit kormánynak azt a tendenciáját, hogy a döntő feladatot, nevezesen a Zsidó Nemzeti Otthon ujjáépítését ne teljesítse. Ünnepelesen tiltakozunk a mandatárius hatalom magatartása ellen.

3. Meg kell értetni az angol néppel, hogy a zsidó nép lelkesedése nemzeti otthona felépítéséért legalább is átmenetileg meg fog gyengülni, ha az ország közigazgatása nem változtatja meg alapvetően eddigi magatartását. A zsidó bevándorlásnak és kilátásba helyezett megszorításai, a helyzet bizonytalansága és Angliának a zsidó nép jogaival és igényeivel szemben tanúsított magatartása veszedelem jelent Palesztina gazdasági és pénzügyi életére.

4. A brit-kormány magatartásáért nem egyedül ő felelős, hanem ugyanolyan mértékben felelős a cionista világszervezet vezetősége, amely nem tudta a zsidó nép által reábizott feladatot megoldani. A vezetőség az angol kormánykörök és a Népszövetség előtt nemcsak, hogy megengedte céljaink legyengítő magyarázatát, hanem valóságilag elősegítette azt. Ha el akarjuk érni, hogy az angol nép és az angol kormány a cionizmussal szemben megváltoztassa állásfoglalását, akkor ennek első alapfeltétele, hogy a cionista világszervezet vezetőségének politikai metodusai revizion alá kerüljenek.

Zsidó többséget!

5. Az egész világ előtt kijelentjük, hogy a cionizmusnak egyetlen magyarázata van és ez a magyarázat a baleseli program szövegéből és szelleméből és a vele egybehangzó Balfour-deklarációból és a mandátumból közvetlenül folyik. Ezek a dokumentumok, történetük és kimagszó államférfiük által történt magyarázatuk bizonyítják, hogy a cionizmus szándéka Palesztinában a Jordán mindkét partján egy zsidó közösséget fölépíteni. Gyakorlatilag pedig azt jelenti, hogy a zsidók békés kolonizárikus munkával, anélkül, hogy kizsároltanak, vagy elnyomnák a meglepedett arab lakosságot, többségbe kerüljenek az országban. Rendíthetetlenül ragaszkodunk ehhez a célhoz és követeljük számonkérni a Balfour-deklarációban és a mandátumban ünnepelesen adott ígéret nevében, hogy Anglia legyen segítségünkre a cél elérésében. A zsidó nép készséggel hajlandó a célért áldozatokat is hozni, hiszen ezt a készséget már bebizonyította. Hajlandó embereket és tőkét küldeni Palesztinába, vállalatokat teremteni és hajlandó a zsidó közösség

szükséges védelmét zsidó fegyveres erővel vállalni. Az angol kormánytól csak egyet követel: hogy könnyítse meg maunkáját Palesztinában azzal, hogy a mandátum határozatait szövegükben teljesítik.

Kulturát és jólétet az araboknak is

6. Össze kell egyeztetni a cionizmus eszköztüzeivel az anyagi jólétet, a polgári és vallási szabadságokat, az ország minden lakójának egyenlőségét. Ezzel az arab népet is kulturális és gazdasági fellendüléshez kell segíteni.

7. A cionizmus politikai programja a résztvevők jóindulatával megvalósítható. Palesztinában a Jordán két partján elegendő föld áll rendelkezésre és többmillió ember letelepedésére. A kereskedelem, ipar és közlekedés várható fejlődése pedig a zsidó emigráció további felvevőképességét biztosítaná. Apellálunk az angol kormányhoz és kérjük, hogy ne legyen védője kizsákmányoló effendik politikai aspirációinak. E helyett támogassa inkább a zsidó nép békés kolonizációs munkáját, amely az arab lakosság gazdasági fejlődésével is teljesen egyezik. Ajánljuk az angol kormánynak és a cionista mozgalomnak, hogy működjenek együtt és teremtsenek olyan telek-uzsorsótól elvont földterületeket, amely egy zsidóknak, mint az araboknak javát szolgálja.

8. Megállapítjuk, hogy egy zsidó közösségnek Palesztinában való felépítése legmélyebb meggyőződésünk szerint kölcsönös érdeke a brit birodalomnak és a zsidó népeknek.

Határozott politikát!

9. A jövőbeni idők kell, hogy az utolsó kísérletek ideje legyen arra, hogy a mandatárius hatalommal megegyezés történjen a mandátum szellemére és végrehajtására. Ha Anglia tisztázza és minden kértelműséget kizáró kötelezettségeinek, amelyek a mandátumból erednek, nem akar eleget tenni, vagy ha azt hiszi, hogy politikai helyzete nem engedi meg e kötelezettségek teljesítését, akkor ki kell jelentenünk az egész világ előtt, hogy Anglia elveszítette erkölcsi és formális jogát arra, hogy gyakorolja a mandátumot Palesztina fölött.

A brüsszeli nemzetközi diákkongresszuson előfordult incidensek miatt a magyar és olasz delegátusok nem vesznek részt a tanácskozásokon

Párizs, augusztus 20. A Havas távirati iroda brüsszeli tudósítójának jelentése közli, hogy a nemzetközi diákkongresszuson előfordult incidensek miatt az olasz és magyar delegátusok fenntartották azt az elhatározásukat, hogy az értekezlet további munkálkodásában nem vesznek részt, de mint megfigyelők a kongresszuson maradnak.

Az értekezlet a horvát diákok irás-

ban előterjesztett felvételi kérését elutasította, mert delegátusai élő szóval nem voltak hajlandók az értekezlet színe előtt kivánságukat megismételni. A horvát diákok közül egybékett kettőt utlevélrendelések miatt be sem engedtek Belgiumba és két másik horvátot a belga hatóságok letartóztatták és a német-belga határra vitték, ahol áttették őket Németországba.

Helena Őfelsége és Mihály vajda meglátogatták a Konstancába érkezett angol flottát

Bucuresti—Bukarest, augusztus 20. Helena Őfelsége és Mihály vajda ma délelőtt meglátogatták a Konstancába érkezett angol flottát. Fél 11 órakor a királyné és Mihály trónörökös Condescu tábornok hadügyminiszter, valamint Scodrea admirális kíséretében a Curisau pánceles fedélzetén fogadták az angol flotta tisztjeinek tiszteletét. A királyné és a trónörökös tiszteletére 21 ágyulóvést adtak le, majd az angol lobogó mellé felhúzták a román zászlót is a román-angol barátság szimbólumaként. Az angol tisztek egyenként defiláltak el a királyi vendégek előtt,

végül is David admirális, az angol flotta parancsnoka tolmácsolta Nagy-Britannia tengerészeinek jókívánságait. A királyi vendégek ezután végig látogatták a többi angol hajókat is.

Itt említjük meg, hogy Olaszországból ma indították utnak Konstancára felé a Ferdinand király és Mária királyné nevű román torpedó naszádot, amelyeket a román kormány ott rendelt meg. A két új román hadihajó szeptember másodikán fut be a konstancai kikötőbe, ahol ezuttal nagy tengeri ünnepélyeket rendeznek.

AURORA HOCHMANN orf. zsidó
LEANYINTERNÁTUSA
megnyitlik Cijon szeptember 1-én Szentegyház u. 9.
Vallásos otthon, állandó gondos felügyelet. Használati nyelvek: német, francia. — Kifogástalan ellátás. Pedáns rend. Az intézet zene, nyelvek, iparművészet terén teljes szellemi és gyakorlati kiképzést nyújt. Bejáró növendékeknek is.
Ritmikus torna. Prospektus díjtalan. Iskolai előkészítés

A palesztinai zavarások első évfordulója

A napokban lesz egy esztendője annak, hogy az ifjú Palesztinában arab hordák a legkegyetlenebb vandalizmussal pusztítottak a zsidó nép bátor és lelkes pionírjai között. Hebronban a vallásos zsidó büszkeségét koncolták föl vérlázító módon az arab huligánok. Mester és tanítványa vére festette pürosra a jesiva falait és talmud föliánok. Jeruzsálemben, Huldában és Szafedben a vértől megvadult arab tömegek roantottak rá a zsidó hajlékokra, nem kimélve ifjút, öreget, gyermeket és aggastyánt. Embereket lemészárolva és házaikat kirabolva hagyva maguk után. Nem siratjuk halottaikat, mert hőseink ők, akikért meggyújtjuk szívünkben az emlékezés kicsiny, de annál fényesebb mécsesét. Nem szabad megtörténjék az, hogy már az első évforduló megkezdésünk róluk és bátor ifjú chalucainkról, akiknek köszönhetjük, hogy a borzalmas pusztítás nagyobb arányokat nem öltött.

Ezen évforduló minél méltóbb módon való megünnepelése elhatározottak a kolozsvári Mizrahi-csoportok, hogy folyó hó 24-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor az **Urania-mozgó** helyiségében nagyszabású mitinget rendez, mely népgyűlésen csatlakozni fogunk a világ zsidóságának **Anglia palesztina-politikája** elleni tiltakozásához. A gyűlésen a nap jelentőségéről beszélni fog dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője „Mi a teendőnk” címmel, Wasserstrom Sándor, a Népünk című hetilap szerkesztője a zsidó sajtóról, Rath Efraim, Oradea, a Mizrahi szervezet főtitkára „a jidus zsidósága zavarások után”, Klein Eliájahu rabbi „konzekvenekai” címmel, az ifjúság nevében Glück Andor, a kolozsvári Mizrahi-ifjúság elnöke „a zavarások és az ifjúság” címmel fog előadást tartani.

Hisszük, hogy Kolozsvár zsidóság ezen alkalommal minden pártszempontot félretéve fog résztvenni ezen demonstrációs jellegű népgyűlésen. **Dés zsidósága** vasárnap délután fél 6 órakor szintén mitinget rendez ez alkalomból Rath Efraim, Nagyvárad, Glück Andor, Kolozsvár és több helyi szónok közreműködésével. A dési miting helyét közölni fogjuk.

— **Össze-vissza szurkálták a kowrn rendőrfőnököt.** Kowrnóból jelentik: Usteica ezredes rendőrfőnök tegnap délután a Continental-szállodában bizalmas megbeszélésre ült össze a rendőrség egyik alkalmazottjával. Röviddel belépett az ajtón még egy férfi, aki rendőrségi alkalmazottal együtt rávetette magát Usteica ezredesre és életvédelemmel össze-vissza szurkálta. A rendőrlőket menekülés közben letartóztatták. A városban elterjedt hírek szerinte politikai merényletről van szó.

— **Spanyolországban 55 fokos hőmérséklet uralkodik.** Párizsból jelentik: A Havas távirati Iroda madridi jelentése közli, hogy egész Spanyolországban túrhelelen hőség uralkodik. Ma a legmagasabb hőmérséklet Estramadura kerületében Fregenal de la Sierrában mérték, a 55 fok Celsius volt a maximum.

— **Meghalt André Rivoir francia író.** Párizsból jelentik: André Rivoir író délután 58 éves korában a francia fővárosban meghalt. Előbb lírai költeményeket írt, későbbi éveiben jeles színpadi sikereket is aratott.

— **TAKAMACSU JAPAN HEGY LATOGATÁSA A NEMZETMUNKÁÜGYI MINISZTERNEK.** Berlinből jelentik: Takamacsu japán herceg tegnap meglátogatta a biromi munkaügyi minisztériumot, Stegerwald birodalmi munkaügyi miniszter fogadta s adta meg a herceg részére a német munkaviszonyokról készült felvilágosításokat.

— **UJABB LEÉPÍTÉSEK LESZNEK A VESZTFÁLIAI Bányavidéken.** Berlinből jelentik: A vesztfáliai bányavidéken a válság következtében új leépítések következnek. Szeptemberben több kisebb bányavállalat beszünteti a termelést s mintegy kétezer munkás válik munkanélkülivé.

— **A TÓT NEPPART LA SZERINT A CSEHÉK SZERINT.** Prágából jelentik: A Szlovák Néppárt lapja bonckés alvási statisztikát közölt a tót népességéről. A lap azt közölte, hogy a csehok a tót felvételét még most, a csatlakozás után egy évvel is gyarmatként kezelik.

EGYMER

Montreal tudósítóját zatermó héttel ezelőtt kezdte. Jött az Egyesült Nőt — s a nagy reusza meg az Unió. A méis, míg párosult. Az első a kielégítő lönösen a bonatermő tözött föld abnormáli az idén is termése is némely er helyos arat

Kielégítő oda: a fa ott, ahol gondolkat katasztroferte fel a állam pén bonaterme bizony ne álmok — alacsony uzi buza az új bushelo

Ez annak a farmere álmódolta születesen szűsukat. szélnek er két évvel ponta játs dollárt: n sem keres felül az a küliek nag ami azt er nálat köv sok nyom bérek nívó

Csak ter den farmedozik. A eladta far ahol ipari előtt Kan melés Kár tudjuk, h ami fényl lenlegi ter les nem ü kevés v számára, h krízis áld rasztstestv árral, min bárki tud a világon sének hul maga nyo

Tetési a buzarakta lan készle sek még a Angliára

Infavis

A világ szatirikus rakozik vált humor és több sz gényből, bolond, h het, mond tézményel bugyan k

KAPKÓ

A zavarógördülője

egy esztendeje analesztinában arab nebb vandallizmus-sidó nép bator és ott. Hebronban a ségét koncalták föl arab huligánok. vére festette pi-és talmud fölán. Huldában és Szavadult arab tömezsido hajlékokra. reget, gyermeket és et lemészárolva és agyva maguk után. ottainkat, mert hőgyujtjuk szívünk-ésiny. de annál fé-em szabad megtör-az első évfordulón-oluk és bator ifju-nek köszönhetjük, pusztítás nagyobb-itt. nel méltóbb módon-atarozták a kolozs-rtok, hogy folyó hó-előtt fél 11 óraker-lyiségében nagysza-z, mely népgyűlésen-a világ zsidóságá-ina-politikája elleni-nyűlésen a nap jelen-og dr. Marton Ernő, kesztője „Mi a teens-sterstrom Sándor, a ilap szerkesztője a Efraim. Oradea, a főtükára „a jisiv-ok után”. Klein Eli-enciák” címmel. Az-ick Andor, a kolozs-ág elnöke „a zavar-og” címmel fog elő-

Kolozsvár zsidóság minden pártszempon résztvenni ezen de a népgyűlésen. asárnap délután fél-ínget rendez ez alk-ém. Nagyvárad, Glüc-és több helyi szón-és A dési miting hely-

szurkálták a kow-ownóból jelentik: U-dőrfőnök tegnap de-ál szállodában biz-ze ült össze a rend-zottjával. Röviddel-még egy férfi, aki-azottal együtt rá-ca ezredesre és élet-ssza szurkálta. A m-les közben letartozt-elterjedt hírek szer-etről van szó.

ágban 55 fokos hő-ből jelentik: A Hav-adridi jelentése kö-nyolországban tühét-lik. Ma a legmagasa-gramadura kerülté-sierrában mérték, a-olt a maximum.

dré Rivoir francia-ör: André Rivoir író-orában a francia fő-Előbb lírai költe-őbbi éveiben jelen-et is aratott.

CSU JAPAN HE-ATASA A NEM-MINISZTERN-ak: Takamaesu ja-neglátogatta a biro-minisztériumot, adalmi munkaügyi-s adta meg a he-let munkaviszony-ásokat.

ÉPÍTÉSEK LESZ-AI BANYAVIDÉK-ik: A vesztfáliai bá-eg következtében u-keznek. Szeptembe-b bányavállalat bes-s mintegy kétezer u-munkanélkülivé.

NEPPÁRT LA-CSEHEK SZLÓ-KATKÉNT KEZE-lik: A Slovák, a-bonekés alá ve-atisztikai hivatal-átásait. A lap azt-aja le a hivatalos-ésehek a tót felvi-esatlakozás után-armatként kezelik

A kanadai farmerek egy új európai világháboruban reménykednek, mert ettől várják az árak emelkedését és fölös készleteik eladását

Montreal, augusztus 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A világ legnagyobb buzatermő országában, Kanadában pár héttel ezelőtt a termés igen jónak ígérkezett. Jött azonban a szárazság, mely az Egyesült Államokban katasztrófává nőtt — s Kanadában is lecsökkentette a nagy reménységeket. Az idén Kanada uszta meg jobban a szárazságot, mint az Unió. Az idén mégis közepes a termés, míg tavaly a szárazság faggal párosult és hatalmas károkat okozott. Az első aratási jelentések szerint elég kielégítő lesz az aratás eredménye, különösen a prairiken, ahol a kanadai gabonatermés 70 százaléka terem. Az öntözött földek persze jobban bírták az abnormális hőséget s csak ugy ontották az idén is a gabonát. Az erdővidékek termése is jól sikerült, úgy hogy egy-némely erdővidéken acerenként 30 bus-helos aratások is vannak.

Mégis sirnak a farmerek Kielégítő termés ide, kielégítő termés oda: a farmerek mégis sirnak. Talán ott, ahol senki sem látja, irigykedve gondolnak unióbeli kollégáikra, ahol a katasztrófális hőség egyszerre magasra verte fel a buza árat s megmozgatta az állam pénzeszkasszáját is a szegény gabonatermelők érdekében. Kanadában bizony nem teljesedtek be a farmer-álmok — a gabona ára meglehetősen alacsony maradt s a winnipegi piac az új buza árat mindössze 92 centtel jegyzi bushelönként.

Ez annál szomorubb, mert a tavasszal a farmereknél dolláron felüli árakról álmodoztak. A csalódott álmok természetesen szociális téren is éreztetik hatásukat. A farmerek rosszkedvükben szólnak eresztették cselédeiket s míg két évvel ezelőtt egy aratómunkás naponta játszva megkereste a napi nyole dollárt: ma a legmunkabiróbb arató sem keres többet 4—5 dollárnál. Ezenfelül az aratásra jelentkező munkanélküliek nagy tömege alig jut munkához, ami azt eredményezte, hogy a nagy kínálat következtében maguk a munkások nyomják le napi keresetüket az éhbérek nivåjára.

A kanadai Kánaánban sem minden arany, ami fénylik...

Csak természetes, hogy ezekután minden farmer állami intervencióról álmodozik. A legtöbbje máris eladósodott, eladta farmját s özönlik a városokba, ahol ipari munkát vállal. Pár évvel ezelőtt Kanadáról, még mint a buzatermelés Kánaánjáról beszéltek. Ma már tudjuk, hogy itt sem minden arany, ami fénylik. Rájöttek arra, hogy a jelenlegi terményárak mellett az östermelés nem üzet többé. Az azután nagyon kevés vizsgálatos a kanadai paraszt számára, hogy ő is egy általános világ-krisis áldozata s hogy a romániai paraszttestvérei éppugy sodródnak a sötét árakkal, mint ő. Hiába magyarázza neki bárki tudományos terminológiával, hogy a világon a gabonamagvak túltermelésének hulláma vonaglik át: ő csak a maga nyomoruságát látja...

Eladatlan készletek

Tetézi a bajt az is, hogy a kanadai buzaraktaék még mindig nagy eladatlan készletek fölött rendelkeznek. Egyesek még abban reménykednek, hogy az Angliára nézve kedvezményes védővá-

Jaroszláv Hasek: Infanterist Svejik

Viszontagságai a nagy háboruban I.

A világháboru egyetlen humoros, satirikus regénye, amely méltán sorakozik világirodalom halhatatlanná vált humoros művei közé. Három film és több szindarab készült ebből a regényből, amelyben Svejik, aki olyan bolond, hogy már bölcsnek is elme-het, mond véleményt emberekről, intézményekről, de úgy, hogy a könny bugyan ki a kacagástól és nevetéstől.

Ara 95 lej
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

mek alapján feleslegük nagyrésztét rászóhatják majd a szigetországra. Egyelőre azonban csak bizonytalan eladások történtek.

A buzaválság természetesen maga után von bizonyos politikai konzekvenciákat is. A legutóbbi választásokon a konzervatívok győzelme kimondottan a gabonaválságnak tudható be. Most azután a derék farmerek a konzervatív kormánytól várják a segítséget, mely azonban ahelyett, hogy kenyérevőket

hozna be az országba, inkább azon dolgozik, hogy végleg megszüntesse a kanadai bevándorlást.

Csak egy jó európai háboru segítene...

Bizony nincs szüksége több farmerre Kanadának. Pedig néhány évvel ezelőtt még nagyszerű ígéretekkel esalogatták a világ minden részéből ide a földművelőket. Kanada ma már ott tart, ahol a legtöbb agrárállam: belefűllad a saját

gabonájába. Fogyasztópiaca nincs a rengeteg buzafelesleg elhelyezésére; a bőséges termés már nem bőséget hoz, hanem gondot, nyomoruságot és kétségbeesést. A farmerek fantáziáját most már egy jó, kiadós európai háboru lehetősége izgatja, mert úgy gondolják, hogy egy újabb európai vértenger esetén megszabadulnának fölöslegeiktől. Néhány héttel ezelőtt, amikor az olaszok és franciák között a helyzet egészen a háborus atmoszféráig kiélestedett: a kanadai farmerek szemében a reménység tüze csillogott. A derék gazdák vidáman dörzsölgették kezeiket, mert hiszen az ő számukra az egész esetleges vérontás annyit jelentett volna csupán, hogy emelkedik majd a buza ára...

Ilyen idillikus a helyzet a kanadai Kánaánban! Itt is... H. D.

A gazdasági válság után az államháztartás krizise is ráköszöntött Amerikára

Amerika utolsó költségvetési éve kétszázmillió dollár deficittel fog végződni

Nyolc államban enyhült a szárazság

London, augusztus 20. Washingtonból jelentik, hogy az Egyesült Államok utolsó költségvetési éve 200 millió dollár deficitel fog zárulni. A kiadások emelkedtek és a biztosra vett bevételek nagy mértékben csökkentek. Az állandó gazdasági depresszió valószínűtlenné

teszi, hogy a helyzetben egyhamar változás álljon be. Így az amerikai államkincstár hosszú ideig tartó bőséges éveit után előreláthatólag soványabb évek fognak következni.

Newyork, augusztus 20. Az amerikai földművelésügyi minisztériumhoz beér-

kezett jelentések szerint, az utóbbi napok esőzései nyolc államban enyhítették a hosszú szárazság következményeit. A kormányzat ennek ellenére folytatja a legjobban sújtott vidékeken beindított segítőakcióját.

A londoni egyiptomi követség cáfolja, hogy az egyiptomi kormány az alkotmány megváltoztatására törekedne

Nahas pasával az angol főkormányzó beható megbeszéléseket folytatott — Angliában elítélik a jelenlegi egyiptomi helyzetet

London, augusztus 20. Az egyiptomi követség cáfolja azokat az angol lapokban terjesztett híreket, melyek szerint Egyiptomban az alkotmány és biztosítékainak megváltoztatása küszöbön állana. A követség valótlannak jelenti ki azt a hírt is, hogy a jelenlegi kormányt diktatórikus kormány váltaná fel és azt hangoztatja, hogy Sidki pasa miniszterelnök s az ország többi vezetői tisz-

teletben tartják Egyiptom mostani alkotmányát.

Kairóban feltűnést keltett, hogy az egyiptomi angol főbiztos elutazása előtt fogadta és reggelin is vendégül látta Nahas pasa volt miniszterelnököt. A kormány az aktust igen jelentősnek ítélte s a hír vétele után nyomban minisztertanácsra ült össze, amelyen meg-

tárgyalták az angol főkormányzó eljárását.

Egyiptomi politikai körökben az a hír járja, hogy a wafd-párt Londonba menesztett delegációja angol kormánykörökben sikeres tárgyalásokat folytatott és az illetékes angol tényezők elítélően nyilatkoztak a jelenlegi egyiptomi állapotokról.

A petróleumvállalatok a nagy munkanélküliségre való tekintettel csak a prahovamegyei munkásokat dolgoztatják, a többieket elbocsátják

Négy turnusban 6 órára redukált munkaidőt dolgoznak a munkások

Bucuresti—Bukarest, augusztus 20. Nemrégben számoltunk be arról, hogy a prahovavölgyi petróleumvállalatoknál súlyos zavargások voltak a nagyarányu munkáselbocsátások következtében. A munkaügyi minisztérium annak idején vizsgálatot rendelt el, melynek eredményeképpen a vizsgálatot végző közegek megállapították, hogy a munkáselbocsátások főképpen a petróleumtermelők önző gazdasági politikájának tudhatók be.

róleumtermelők főképpen azért bocsátottak el oly nagyszámu munkást, mert arra számítottak, hogy a régebben elbocsátott munkásokat kisebb fizetéssel vehessék föl.

A munkaadók és munkások képviselőinek közös megegyezése, valamint a ploestii munkaügyi inspektorátus közbelépése alapján a súlyos helyzetre való tekintettel kimondották, hogy mátol

kezdve a prahovavölgyi petróleumvállalatoknál kizárólag prahovamegyei munkások dolgozhatnak, a többieket pedig elbocsátják. Kimondották még azt is, hogy a munkaidőt 6 órára redukálják s a munkások három csoport helyett négy csoportban végzik el napi munkájukat. A ploestii döntés nagy feltűnést keltett úgy a munkások, mint a munkaadók körében.

Élesedik a helyzet Lengyelország és Németország között a pomerániai korridor miatt

A lengyel közönség Janowban tiltakozott az ellen, hogy Lengyelország területéből egy sávot adjanak át Németországnak

London, augusztus 20. A varsói lapok részletesen foglalkoznak a pomerániai korridor ellen intézett politikai

jellegű német támadásokkal. Kétségesnek tartják, hogy az egyre jobban elmérgesedő helyzet sebészeti beavatkozás nélkül gyógyítható lenne.

Janowban tegnap ünnepelték a pomerániai területek Lengyelországhoz történt csatolásának tízéves évfordulóját. Az ünnep közönsége felemelt tiltakozó szavát az ellen, hogy Lengyelország területéből a legcsékélyebb sávot is átadjanak idegen hatalomnak. ment ez a lengyel tengerhez vezetők szabadsága elleni merénylet lenne.

Schwartz Menyhértné külföldi mintára berendezett ort.
Zsidó leánynevelő intézete
(Internátusa) ORADEA Str. Saguna (Kapucinus ucca) 9. sz. alatt
Prospektus A beiratások megkezdődtek

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Szárazabb időjárás várható. Budapestről jelentik: Az obszervatórium meteorológiai intézetének időjárásprognóza szerint szárazabb, felderülő időjárás várható lassu felmelegedéssel.

— A marienbadi postafőnök évek óta dézsmálja a fürdővendégek címére érkező készpénzküldeményeket. Marienbadi jelentik: A rendőrségnek tegnap sikerült felderíteni, hogy a nagy fürdőváros postahivatalában ki dézsmálja évek óta a fürdővendégek számára levélben érkező pénzküldeményeket. A vizsgálat már hosszú ideje folyik, de eddig sikerre nem vezetett. Az utóbbi napokban mégis sikerült kideríteni, hogy Sinka Vencel postafőnök maga követi el a fosztogatásokat. A postafőnököt azonnal megfosztották állásától és egyelőre rendőri őrizet alatt szabadságra küldték.

— Beiratások a német Montessori ovodába. Hamburg Szerén németnyelvű Montessori rendszerű ovodájába a beiratások az 1930/31. évre megkezdődtek. Felvételtnek 3-7 éves gyerekek korlátozott számban. A beiratkozások hétköznapokon 2-4-ig az intézet Erzsébet ut 16 szám alatti helyiségében folynak.

— Kiirtotta családját, majd öngyilkossá lett egy franciaországi kereskedő. Párizsból jelentik: Szörnyű családirtást hármas gyilkosságot és öngyilkosságot követett el St. Germain Anglaisban egy kereskedő. A szerencsétlen ember agyonlőtte feleségét és azután két lövéssel leterítette kilenc és hét éves fiát, majd önmagát is agyonlőtte. A borzalmas családirtásnak anyagi okai voltak.

— Enyhe földlökést éreztek a Semmeringen. Bécsből jelentik: A semmeringi vasútvonal mentén gyenge földlökéseket éreztek. Károk nincsenek.

— Felhívás a szülőkhöz! Az iskolákban helyszüke miatt már most kell előjegyezni. Hővendékeink most biztosít helyet a Hochmann Aurora leányintézetnek. Kéretnek a szülők ezirányú kéréseit az intézettel közölni. Magánoktatást is vállalunk. Szentgyörgy uca 9 szám.

— A BENGALIAI TÖRVÉNYHOZÓ TESTÜLET RAGASZKODIK INDIA TELJES POLITIKAI FÜGGETLENSÉGÉHEZ. Londonból jelentik: Kalkuttából jelentik, hogy a bengáliai törvényhozó testület ülésén határozatilag kimondták, hogy India hindu lakosságát a Simon-bizottság javaslatai nem elégítik ki. A törvényhozó testület India teljes politikai függetlenségét és önrendelkezését akarja biztosítottatni látni. A törvényhozó testületi elnök kijelentette, hogy a törvényhozás e határozatba foglalt állásfoglalását közli az indiai kormányzattal.

— A gyomorfájás, gyomornyomás, bél-sárgaság, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kabultság, fülzúgás, halvány arcszín, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát által elmúlnak. Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar Ferenc József vizről, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. A Ferenc József keserűvíz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— NAGY NYUGTALANSÁGOT KELT ANGLIÁBAN A VASUTI LEÉPÍTÉSEK HIRE. Londonból jelentik: Angol vasutas körökben növekvő nyugtalansággal fogadják a leépítések híreit. Az északkeleti vasúttársaságnál újabb 3000 munkás elbocsátása áll közvetlen küszöbön. Az október 24-re tervezett vasúti konferencia idején a helyzet kétségkívül nagyon súlyos lesz s november közepe felé kenyértörésre kerülhet sor, mert ebben az időpontban járnak le a szakszervezetekkel a kollektív szerződések, amelyeket a vasúttársaságok a jövő évre változatlanul nem akarnak meghosszabbítani.

Újabb súlyos csapás érte a leégett zsidó Borsát

Egy veszett tehén teje hetvennyolc borsai zsidót fertőzött meg, akiket a kolozsvári Pasteur-intézetbe szállítottak

Borsa, augusztus 20. Az Uj Kelet tudósítójától. Borsának ismét megvan a maga szomorú szenzációja. Néhány nappal ezelőtt a községben megveszett egy tehén, amelynek tejét egy borsai kóser tejesarnok kiürítette. Kiderült, hogy hetvennyolc személy ivott a beteg állat tejéből. Dr. Salamon Miksa, a község körorvosa elrendelte, hogy valamennyiüket szállítsák be a kolozsvári Pasteur-intézetbe, beoltás végett.

A borsai zsidóság körében a felfedezés érthető megdöbbenést váltott ki. A beteg tejjel megfertőzöttek, kevés kivétellel, szegénysorsu zsidók, akiknek nincs pénzük arra, hogy Kolozsvárra jöhessenek. A szerencsétlenek a községhez fordultak segítségért, de azt a választ kapták, hogy a községi pénztár üres. A borsai primár azt tanácsolta nekik, hogy forduljanak a megyéhez támogatásért. Erre beutaztak Máramaroszigetre, ahol a vármegyei

prefekturán ugyancsak elutasító választ kaptak. Máramaroszigeti tudósítónk értesülése szerint a vármegyei vezetői a borsai tüzkárosultak segélybizottságához fordult kölcsönért, hogy a veszett tehén áldozatait Kolozsvárra szállítsák.

Megvesztegetésen érték a borsai antiszemita forgalmistát

Borsai tudósítónk írja: Frane Jon vasúti forgalmista, aki ugyancsak jelentős szerepet töltött be a legutóbbi eseményekben, 12.000 lejes bírsággal rótt meg egy borsai zsidó fakereskedőt, azon a címen, hogy az állomás épületéhez tartozó területen raktározott el egy nagyobb faszállítmányt. Kijelentette azonban, hogy 500 lejért hajlandó a büntetés behajtásától elállni. A borsai állomásfőnök a kereskedő intervenciójára megállapította, hogy az illető terület nem tartozik az állomáshoz, hanem magántulajdonú épízet és a bírság kirovása jogtalanul történt. Az állomásfőnök jegyzőkönyvet vett fel az esetről.

Epítsük fel a leégett zsidó Borsát!

Újból figyelmeztetjük olvasóinkat arra, hogy a szerencsétlen sorsra jutott borsaiak nevével rengeteg visszaélés történik. Szélhámosok járják be Erdélyt de a külföldöt is, akik a borsai leégett nevében könyöradományokat gyűjtenek. A központi segélybizottság senkinek sem adott megbízást gyűjtésre és a jogosulatlan hálalokat át kell adni a rendőrségnek.

A Központi Segélybizottság megbízásából Riess Jakab, a bizottság főtitkára néhány nap múlva vidéki körutrá utazik, hogy az akció intenzívebb lefolytatásáról gondoskodjék.

Mai kimutatásunkat itt adjuk:

Huedin.	
Rosmann Sándor	200 lej
Sichermann Lajos	200 "
Simon Mór	200 "
Rosenberger Armin	200 "
Weisz Arnold	200 "
Cziment Pincász	150 "
Izsák Márton	150 "
Lázár Mátyas	150 "
Ábrahám Mózes	100 "
Albert Lázár	100 "
Aron Henrik	100 "
Benedek Izsó	100 "
Benedek Mór	100 "
Grabel Mór	100 "
Erdélyi Márton	100 "
Dr. Erdélyi Dávid	100 "
Frankovics Hermann	100 "
Frankovics Lajos	100 "
Frankovics Jakab	100 "
Feintuch Izsák	100 "
Friedmann Benjámin	100 "
Guttman Mór	100 "
Grossmann Zsigmond	100 "
Goldmann Mór	100 "
Canz Salamon	100 "
Guttesher Izidor	100 "
Grünfeld Sándor	100 "
Grünfeld Zsigmond	100 "
Pehér Márton	100 "
Hirsch Benedek	100 "
Heiprin Márton	100 "
Goldstein Samu	100 "
Judovics Kálmán	100 "
Jakab Mendel	100 "
Klepper Henrik	100 "
Kohn Jenő	100 "
Katz Samu	100 "
Dr. Kornhauser Béla	100 "
Kornhauser Salamon	100 "

— Egy berlini bank likvidálása. Berlinből jelentik: A Ferdinand Mayer Bank a cég tulajdonosának öngyilkossága után felszámol. A banknak német érdekeltsége jelentéktelen. Főleg külföldi cégek vannak érdekelve.

— A BOLGAR MINISZTERTANÁCS A DOBRUDZSAI BOLGÁROK ÜGYÉVEL FOGLALKOZOTT. Szófiából jelentik: A bolgár minisztertanács tegnap ülésén Bürov miniszterelnök külpolitikai expozé mondott s ennek során kitért a román Dobrudzsában élő bolgárok agrárkérdésére is. A minisztertanács egyhangúlag helyeselte azt a külpolitikai irányzatot, amelyet a miniszterelnök kormányja tagjai előtt felvázolt.

Lób Mór	100 "
Markovics Samu	100 "
Mendlesohn Saje	100 "
Nussbacher Lajos	100 "
Siehermann Jakab	100 "
Stern Jakab	100 "
Stern Maier	100 "
Schwartz Samu	100 "
Ungár Lipót	100 "
Dr. Weisz József	100 "
Weisz Sámuel	100 "
Weisz Hermann	100 "
Többek	2.346 "
Násfálau gyűjtése	3.000 "

Braila.

Adler család	200 "
Ghelberg mérnök	300 "

Zsibó.

Jeremiás Bertalan	200 "
Dr. Halász Elemér	100 "
Benedek József	300 "
Ábrahám Jakab	250 "
Altermann Hani	100 "
Stark Hermann	200 "
Stark Menyhért	100 "
Szilágyi Gyula	100 "
Karsai István	100 "
Friedmann Márton	280 "
Goldstein Lajos	146 "
Goldberger Pál	130 "
Groszmann Adolf	120 "
Harestein Sándor	200 "
Janovits Emil	250 "
Klein Károly	200 "
Mindszent Salamon	200 "
Markovits Dezső	220 "
Róth Zsiga	113 "
Salamon Lajos	465 "
Stern Mihály	270 "
Szabel Mór	100 "
Palkonts Lajos	100 "
Jakab Ferenc	100 "
Jakab István	100 "
Rozeman Tóbiás	100 "
Mózes Kálmán	100 "
Dr. Lévi Lajos	100 "
Dr. Fleiser Sándor	100 "
Fenyvesi Lajos	100 "
Kardos Samu	100 "
Herskovits Adolf	120 "
Szálpéter Mór	100 "
Kisebkek	1.106 "

Összesen: 17.966 "
Eddig kimutatva: 935.307 "
Gyűjtésünk eddigi összege: 953.273 "

— Házasság. Elmra H. (Newyork) és Markovits Miklós (Oradea-Mare) f. hó 21-én délután 2 órakor tartják esküvőjüket Oradeán, Pavel uca 18 alatt, amelyre ismerőseiket és jóbarátaikat ezuton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

— EGY JAPAN PÍLÓTA A BERLIN-TOKIOI ÚTVONAL MEGTÉTELÉRE STARTOLT. Berlinből jelentik: A tempelhofi repülőterén ma egy japán repülő a Berlin-Tokió utvonala átrepülésére startolt. A pilóta több közbeeső leszállással készül az ut megtételére. Első leszállása Königsbergben délután meg is történt.

— A SPANYOL MINISZTERTANÁCS TUDOMÁSUL VETTE A PÉNZÜGYMINISZTER LEMONDÁSÁT. Párizsból jelentik: A Berenguer-kormány tegnap Madridban minisztertanácsot tartott, amelyen elfogadták Arguelles pénzügyminiszter lemondását és tárcáját a kormány eddigi földművelésügyi miniszterére ruházták át.

— Három évi börtönrre ítélték Jugoszláviában egy magyarországi újságíró, aki a határon áttévedt. Szabadkáról jelentik: Tegnap a bíróság három évi börtönrre ítélte Jeges József dr., magyarországi újságíró, aki sétaközben véletlenül áttévedt a jugoszláv határon. Jeges József dr. a határvidéki János-halmán megjelenő Felsőbácska című lapban heves támadásokat intézett Jugoszlávia ellen. Ezért letartóztatása után jugoszláv bíróság elé állították. Az ítélet indoklásában különösen feltűnt az, hogy a bíróság az indoklás szerint a Szabadkán megjelenő Bács-megyei Napló egyik munkatársának tanuvallomása alapján ítélte el felségsértés címén Jeges Józsefet.

— KILÁTÁS VAN ARRRA, HOGY A FRANCIAORSZÁGI SZTRAJK HAMAROSAN VÉGET ÉR. Párizsból jelentik: Az északfranciaországi sztrájk likvidálása érdekében Laval francia munkaügyi miniszter folytatja akcióját. A miniszter tegnap délelőtt fogadta egy munkavállalók, mint a munkaadók delegátusait s velük hosszasan tárgyalt Lilleben. A mai reggeli párizsi lapok szerint kilátás van arra, hogy a sztrájk hamarosan véget érjen, mert a felek nem zárkóznak el a miniszter közvetítő javaslatának elfogadása előtt.

— EGYEZMÉNY JÖTT LÉTRE LENGYELORSZÁG ÉS AMERIKA KÖZÖTT A SZESZCSEMPESZÉS ÜGYÉBEN. Londonból jelentik: A Press Association közlése szerint az Egyesült Államok és Lengyelország között a szeszcsempeszes ügyében egyezmény jött létre. Ennek értelmében a lengyel kormány kijelentette, hogy nem emel kifogást amerikai hatóságoknak lengyel hajókon történő kutatásai ellen, amelyek arra irányulnának, hogy az amerikai szesztilalom esetleges áthágását megakadályozzák.

— ÉSZAK-FRANCIAORSZÁGBAN IS TERJED A GYERMEKPARALIZIS. Párizsból jelentik: Gyermekparalízis eseteket jelentenek most Észak-Franciaországból is. A flandriai Maubeugeben harminc megbetegedés történt. Az egészségügyi hivatalok megtették az ellenintézkedéseket, hogy a járvány terjedését megakadályozzák.

— A német vas- és fémipari munkások tárgyalásokat kezdtek a munkaadókkal a kizárás megszüntetésére. Berlinből jelentik: A vas- és fémipari munkások a kizárások visszavonása érdekében a munkaügyi miniszter közvetítésével tárgyalásokat kezdtek a munkaadókkal. A megbeszéléseknek közvetlen sikerük még nincsen.

— FÖLDRENGÉS ÁLDOZATA LETT HAT JAPAN TURISTA. Londonból jelentik: Tokiói jelentés közli, hogy Kiotótól délre, a Wakayama tüzhányó esücsa közelében hat japán turista, négy férfi és két nő, lezuhant a mélységbe és szörnyethalt. A szerencsétlenséggel egyidejűleg földrengés rázkódtatta meg a vulkán környékét és eruptív tevékenység is kezdetét vette. Azt hiszik, hogy a földrengés volt okozója a turisták halálának katasztrófájának.

— PUSZTÍTÓ EREJŰ ORKAN KELET-SZIBÉRIÁBAN. Londonból jelentik: Vladivosztoki jelentések szerint Kelet-Szibériában a Csendes óceán partvidékén hatalmas és pusztító erejű orkan dühöngött, amely az Amur folyó partjain is nagy pusztításokat végzett. A folyó több helyütt kilépett medréből és számos falut elöntött. Az orkan halálos áldozatainak számát hetvenre teszik. Több községben az egész állatállományt elsodorta az árvíz. A károk óriásiak.

— AZ ANGOLINDIAI CSAPATOK NEGYVEN AFRIDIT EJTETTEK FOGLYUL. Londonból jelentik: A British United Press jelenti Peshavarból, hogy az angolindiai csapatok negyven afridit foglyul ejtettek. Ez a különösen meglepésszerű támadást készített elő a peshavari erők egyike ellen, de az angol őrségek éberségén az attack meghiúsult. — A Daily Express szerint az afridik nagy része folytatja elvonulását Peshavar alól, ahol a bombavető repülőgépek olyan nagy veszteségeket okoztak a hegyi törzsek harcossainak.

— A KÖNYVPIAC ÚJDONSÁGAI ÁLLANDOAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁN.

Rotschild

A költő: Heine Rotschild Jamban álltak egy ügynök, Rotschild kisebb fia, Jan, mikor is időse furtból, Salamon rizsből, Károly dei hadjáratoiban már Heine zalmas ember zalmasság azo bet, mint hogy a nagy ebédet haute finance, nelmi arisztok Rotschild Jan X. Károly alá arisztokrácia cegen kívül. az arisztokráci az udvar és a

Heine is me ken, ahol a ba ta tőle, hogy s névze a pénzf szánya a fejedelmek nya. Az udvar talpraesett fel urát szórakoz alább el-, vag tak róla. A pé volt olyan ge légái. Hogy valamivel He adatunk sines tanuskodik H

„Sajnos, soh annak művész ket üres szava vendégléni. A csak nevetnek is közel az idő tanulnom a h zett-e engem a neralisszimus meggyőzni kl nagy multimi zett barátjáná tam pénzére? egyszer pénzt rátságnak rög des idejének én szerencsétl szik, hogy oly a gazdagoktól mint ahogy é tes, lakatokka zárva a gazd azoktól az en kapni, akikne van. Először csenek vasból azért is, mert talmassabbakn amilyenek. A sajnós — men

Rotschild J egyike volt a — ha nem rep vesztegetési Egyik nagy alkalmából 50 polgármesteré gények közöt ság feltűnt h híres német rintot küldöt nek, ugyanez mes báró, a száz frankot adományozni nyeknek.” Egyébként merete jobban — széles hori — szükmarku hetének erre következőket:

„Ellentétbe lemmel, kik k ral veszik ma mes báró mi barátai viszon tőren való k nem ért az kézzel maga mában legkiv lán a kottát landoan ki-

Rotschild, a fejedelem és Heine, az ő udvari mulattatója

— Fejezet a polgári hőskor idejéből —

A költő: Heine Henrik és a bankár: Rotschild James báró, fureka viszonyban álltak egymással. A frankfurti pénzügynök, Rotschild Anselm Mayer legkisebb fia, James, Párizsban prezidiált, mikor is idősebb fivére: Anselm Frankfurtból, Salamon Bécsből, Náthán Párizsból, Károly Nápolyból vezették a tözsdei hadjáratokat. Párizsban élt ez időben már Heinrich Heine és a báró bizalmas emberei közé tartozott. Ez a bizalmasság azonban nem jelentett egyebet, mint hogy a költő is hivatalos volt a nagy ebédekre, melyeket Rotschild a haute finance, később az igazi, a történelmi arisztokrácia számára adott. Mert Rotschild James bárót, Lajos Fülöp és X. Károly alatt, már az egész francia arisztokrácia fogadta — az orléans hercegen kívül. Ennek oka különben nem az arisztokrácia liberálisizmusa, hanem az udvar és a főrangú urak fellette zülalt anyagi helyzete volt.

A pénzfejedelem és a költő

Heine is megjelent ezeken az ebédeken, ahol a bankár barátja igenis elvárta tőle, hogy szellemes legyen. Szembenezve a dolgokkal, ez a meghatározó viszony a pénzfejedelem és a költő barátságára, nem igen volt egyéb, mint hajdan a fejedelmek és az udvari bolond viszonya. Az udvari bolondé, akinek mindig talpraesett feleletekkel kellett hatalmas urát szórakoztatnia. Kárpótlásul legalább el-, vagy kitarították, gondoskodtak róla. A pénzfejedelem azonban nem volt olyan generózus, mint legitím kolégái. Hogy valaha is segítette volna valamivel Heinét, erre semmi pozitív adatunk sincs, ellenben az ellenkezőről tanuskodik Heine egyik levele.

„Ha pénzt kértem volna“ ...

„Sajnos, sohasem tudtam megtanulni annak művészetét, mint lehet az éhezéket üres szavakkal jölköztetni és megvendégtelni. A szegények és szűkölködők csak nevetnek, ha azt mondom: nagyon is közel az idő, mikor nekem is meg kell tanulnom a koplalást. Hát nem nevezte-e engem a minden milliárdosok generalisszimusa barátjának? De lehet-e meggyőzni kliensemet arról, hogy a nagy multimilliomos csak azért nevezett barátjának, mert sohasem vágódottam pénzére? Ha csak egyszer, egyetlen egyszer pénzt kértem volna tőle, a barátságának rögtön vége. Orestes és Pylades idejének be régen vége! ... De az én szerencsétlen éhenkórászaim azt hiszik, hogy olyan könnyű valamit kapni a gazdagoktól. Ha úgy látták volna, mint ahogy én láttam, milyen rettenetes, lakatokkal és láncokkal vannak elzárva a gazdagok pénzesládái. Csak azoktól az emberektől lehet valamit kapni, akiknek maguknak is kevesük van. Először is, mert pénzesládák nincsenek vasból, másodsor adnak csak azért is, mert a gazdagabbaknak és hatalmasabbaknak akarnak látszani, mint amilyenek. Az igazi pénzfejedelmek, — sajnos — mentesek a hiúság bűnétől.“

Rotschild James, a farkas

Rotschild James báró különben is egyike volt a legfukarabb embereknek, — ha nem reprezentatív dolgokról, vagy vesztegetési manőverekről volt szó. Egyik nagy pénzügyi tranzakciójának alkalmából 500 frankot küldött Párizs polgármesterének, hogy ossza ki a szegények között. Egyik nagy párizsi újság feltűnő helyen hozta: „Cornélius, a híres német festő, tegnap négyezer forintot küldött Frankfurt szűkölködőinek, ugyanezen a napon Rotschild James báró, a nagy német bankvezér, öt száz frankot kegyeskedett nagylelkűen adományozni Párizs város összes szegényeinek.“

Egyébként Heinenál senki sem ismerte jobban barátja nagy koncepcióját és széles horizontokat átölelő elméjét és — szűkmarkuságát. Több passzust idézhetnénk erre írásaiból, de vegyük csak a következőket:

Rossini, Letrome, Cremieux barátja

„Ellentétben a többi pénzügyi fejedelemmel, kik közepes tehetségű táborokkal veszik magukat körül, Rotschild James báró mindig a legjobb, legbensőbb baráti viszonyban akar állni a minden téren való kiválóságokkal. Ha ő maga nem ért az illető dologhoz, szerencsés kézzel maga mellé veszi azt, aki a szakmában legkiválóbb. Nem muzikális, talán a kottát sem ismeri, de Rossini általánosan ki-bejár nála. Rotschild

báró bizonyára egy szót sem ért görögül, ám a hellenista tudós, a nagy Letrone, hónapokat töltött birtokán. Háziorvosa, a zseniális Dupuytren és nincs hűségesebb barátja a bárónak, mint ez a langeszüi doktor, Cremieuxnak, a nagy jogtudósnak értékét Rotschild báró ismerte fel legelőször, mikor jogtanácsosává tette. Emile Perrierit, aki a vasutak Pontifex Maximusa lett, Rotschild báró az ismeretlenségéből huzta elő. Első mérnökévé tette s ő vele alapította meg a versaillesi vasutat, hogy aztán az Északi Vasutak főparancsnokává emelje. A költészet, a francia és német költészet iránt egyaránt, melegen érdeklődik a báró, de néha úgy tetszik nekem, hogy ez az érdeklődés csak szeretetreméltó játék, vagy legfeljebb udvariasság. Mert a báró a mai élő nagy költőkért távolról sem rajong annyira, mint az eluziumi mezőre költözöttékért Szeret Homéért, Sophoclesért, Danteért Goetheért, Shakespeare-ért, Cervantesért rajongani. És igaza van. Ezek már minden földi salaktól megtisztultak, mentesek minden földi szükséglettől, sohasem jönnek pénzzavarba és nem kérnek az Északi Vasutak részvényeiből.“

Jamesnek egy arcizma sem rándult meg

Egyik szemtanú különben megírta,

hogy Heine néha a nagy szükség napjaiban, levetette büszke tartózkodását, de akkor sem ért el semmit. Egy ízben a báró egyik estélyén tréfásan panaszkodott, hogy Párizs rettenetes város, az embernek minden pillanatban a pénztárcájához kell nyulni. Ma reggel teljesen kifosztották, — folytatta Heine — és ha ezer frankot nem bírok szerezni valahonnan, kínos zavarba jutok. James báró végighallgatta költő barátja beszédét és egyik arcizma sem rándult meg. Ekkor az egyik vendég előrelépett és tüntetőleg kivette pénztárcáját: — En szívesen felajánlom önnek, uram, az ezer frankot.

Heinenak teleszökött a feje vérről. Rotschild báró hallgatása éppen úgy bántotta, mint az előtte ismeretlen ur tapintatlan, hangos henegegő ajánlata. Csak ennyit mondott: — Köszönöm, uram, de ön nem elég jó nekem ezer frankra.

A költő tromfja

Egyszer azonban valami nagy financiai operáció készült. Európa pénzfejedelmek ott tanácskoztak a Rotschild-palotában. A tiszteltükre adott díszében néhányan kijelentették, hogy szeretnék Heineval megismerkedni.

— Ez aztán nagyon egyszerű, — mondta a báró. — Érte küldök és azonnal itt lesz.

És egy névjegyet küldött Heine lakására, melyben feketekávéra hívta a költőt.

Egy félóra múlva már ott volt a válsz, a Heine levele: Báró ur! En ott szoktam feketézni, ahol ebédek.“

KÖZGAZDASÁG

Rohamosan zuhan a cukorfogyasztás

A cukor fogyasztási adójának legutóbbi emelése óta, amikor is az állam három lejjel szökkentette fel ennek az első szükségleti cikknek az árát, a cukorral való spekuláció állandósult. Jó alkalom kínálkozott a fokozott drágításra azáltal is, hogy a fogyasztási adó felemelését éppen követte a befőzési időszak s így sikerült az árat a porcupornál 41, a kockacukornál pedig 45 lejre, sőt egyes helyeken még magasabbra felesavarni.

S mindez annak ellenére, hogy a Cukorközpont és az ipar és kereskedelemügyi minisztérium között fennálló egyezmény a cukor árát 32 és fél lejjel állapítja meg.

Ez a mohó cukorzorsora máris érezteti

hatását: a fogyasztás rohamosan esőkén.

Ezzel kapcsolatban az Argus rámutat annak a szükségességére, hogy a cukorára árát a jelenlegi 11 ezer 300 lejről 9 ezerre, viszont a cukor kicsinybeni eladási árát legalább 30 lejre szállítsák le, mert csakis ebben az esetben lehet gátat vetni a fogyasztás teljes leromlásának, illetőleg csak így lehetséges növelni a konzumot.

A cukor mai ára nemcsak felháborítóan spekulatív és indokolatlan, hanem kárhuzatos végeredményben az ország egész cukoriparára, nem a drágító gyarakat értve ezalatt, hanem a cukorrépa-termelőket.

A csehszlovák-román kereskedelmi szerződés életbeléptetését késlelteti Románia

Madgearu miniszter a Magyarországgal való agrárblokk eszméjét támogatja

Prága, augusztus 20. A kisantant csorbátó konferenciáján a hivatalos sajtótudósítás különös súlyt helyezett a csehszlovák-román kereskedelmi szerződés megkötésének a kihangsúlyozására. Ezt a szerződést Csorbátón ünnepi külsőségek között irták alá, sőt azt a kisantant gazdasági alapjának jelentették ki.

A Poledni List most azt jelenti, hogy a csehszlovák-román kereskedelmi szerződést román részről még a mai napig nem ratifikálták és pedig Madgearu román földművelésügyi miniszter ellenállása miatt. Madgearu miniszter ugyan is közismerten a Magyarországgal való agrárblokk eszméjét támogatja s ő a bukaresti kormány legerősebb támasza és a király bizalmasa.

A Poledni List e jelentésével kaposo-

latban csak arra utalunk, hogy közgazdasági rovatunkban a kormány hivatalos nyilatkozatai alapján ismételten közöltük a csehszlovák-román kereskedelmi szerződés hatálybalépésének elhalasztását. A legutóbbi jelentés szerint a szerződés szeptember elsején lépne életbe. Ma a Poledni List végül megírta a helyzetet, amihez a hivatalos körök azt fizik, hogy Románia jobban szeretné előbb jugoszláv-román vámunióra vonatkozó egyezményt megkötöni s csak azután kívánná a román-csehszlovák kereskedelmi szerződést életbeléptetni.

A világ cukortermelése. Berlinből jelentik: Dr. Gustav Nikus, az ismert közgazdasági statisztikus, most tette közzé új becsülését a világ cukortermeléséről. Véleménye szerint az idei termés 28 mil-

lió 323 ezer tonna lesz, míg az elmúlt évi hozam 28 millió 875 ezer tonna volt. A nyerscukortermelés, szerinte, 66 ezer tonnával lesz kisebb a tavalyinál, azaz 19 millió 220 ezer tonna. A répacukortermés várható eredménye 9 millió 603 ezer tonna. A múlt évi répacukortermés 9 millió 580 ezer tonna volt.

Az olomárak szilárdak maradtak. Londonból jelentik: Mig a nemzetközi fém piacon kisebb-nagyobb áresések történtek, az olom árai a besszre spekulálók erőlködése ellenére erősen tartották magukat. Minthogy az általános gazdasági helyzet az olommal dolgozó üzemekre is kihat és minthogy az olom produkció sem csökken, az árak szilárdaságát az olompool munkásságának kell betudni. Beavatottak szerint azonban kilitás van az olom rövid időn belül való áresökkenésére.

Az európai pénzpiac nem számíthat angol kihelyezésekre. Londonból jelentik: Az érdekelt nagybankokhoz az utóbbi napokban olyan jelentések érkeztek Londonból, hogy az angol kormány a munkanélküliek számának folytonos gyarapodására való tekintettel utasította az egyes városokat és grófságokat, hogy sürgősen végeztesék el mindazokat a közmunkákat, amelyeknél a munkanélkülieket fel lehet majd használni. Az angol államkincstár terhére e pillanatban több, mint kétfélmillió munkás kap munkanélküli napiségeket és minthogy az iparban ezek a munkanélküliek el nem helyezhetők, sőt ellenkezőleg, a nagy nemzetközi depressziók következtében további elbocsátások várhatók, az angol kormány az állami közmunkákön kívül a városi közmunkák sürgős végrehajtását kívánja. Az angol városoknak azonban szintén nincs elég pénze és csak hitelműveletek segítségével foghatnák közmunkákhoz. A legrövidebb időn belül meg fognak tehát jelenni az angol pénzpiacra a városok és grófságok kölcsönei és a meginduló őszi forgalomban először az angol városok hitelűszükségletét fogja a pénzpiac kielégíteni. Ennek nemzetközi szempontból nagyon komoly jelentősége van, mert azt jelenti, hogy egy ideig csak helyi és állami kölcsönök kielégítése várható a londoni pénzpiacra, egyéb igények kielégítése pedig valószínűleg későbbi időre tologódik el. Minthogy azonban a pénzhiúság igen számottevő, nincs kizárva, hogy az angol városok hitelűszükségletének kielégítése mellett is még elegendő tőkék maradnak egyéb emissziók felvételére. Azonban a pénzpiac első őszi heteiben erre még nem lehet számítani.

Nagy hausse az olasz rizspiacon. Milánóból jelentik: A milánói tőzsdén a rizs jegyzése néhány nap alatt 139 liráról 175 lirára emelkedett. A rizs árát egy pénzesoport hajtotta föl, a mely ötvenezre méteráza rizst vásárolt össze 9 és félmillió lira értékben. A konzorcium ugyszólván teljesen egyedül állott az olasz piacon, ami könnyen lehetővé tette a rizs általános drágítását. Számos kereskedelmi tesület emiatt a kormánytól tiltakozott.

Szeptember 20-ig lehet felvételre jelentkezni a mezőgazdasági kamarai választói jegyzékbe. Kolozsvár város polgármesteri hivatala jelentkezésre szólítja azokat, akik a mezőgazdasági kamarai választói névjegyzékbe való felvételre jogosultak. A névjegyzékbe való felvételüket kérhetik mindazok a 21-ik életévüket betöltött férfiak és nők, akik mezőgazdasági adót fizetnek és megfelelnek a választási törvényben előírt általános kötelezettségnek, a mezőgazdasági szakiskolák, háztartási, erdészeti és állatorvosi iskolák abszolvensei abban az esetben is, ha nem fizetnek mezőgazdasági adót. Akik a fenti feltételeknek megfelelnek, a szükséges aktákkal felszerelve szeptember 20-ig kérhetik a névjegyzékbe való felvételüket.

A KOLOZSVÁRI MOZGÓK MŰSORA

Aug. 21	MAGYAR SZÍNHÁZ	CARMEN	CORSO	EDISON	SELECT	URÁNIA
Csütörtök	I. Broadway Melody II. Az árulás	I. Halál táncosa II. Véres kelet		I. Kozáklakadalom II. Csibészkirálynő	A borneoi szökevény	A kutya hálaja

MINISZTERTA-
VETTE A PENZ
MONDASAT. Pá-
renguer-kormány
minisztertanácsot
adták Arguelles
mondását és tárcá-
földművelésügyi
át.
nre ítélték Jugo-
arországi újság-
lévedt. Szabadka-
a bíróság három
és József dr., ma-
aki sétaközben
ugoszláv határon.
atárvidéki János-
elsősősécska című
okokat intézett Ju-
rt letartóztatása-
g elé állították.
n különösen fel-
ság az indokolás-
megjelenő Bács-
munkatársának
ítélte el felség-
sefet.
ARRA, HOGY
GI SZTRÁJK
ET ÉR. Párizs-
akfranciaországi
rdékében Laval
niszter folytat-
zter tegnap dél-
munkavállalók,
elegátusait s ve-
Lilleben. A mai
szertint kilátás-
rajúk hamarosan
lek nem zárköz-
vetítő javaslatá-
JÖTT LETRE
ÉS AMERIKA
CSEMPÉSZES
ból jelentik: A
bizlése szerint az
s Lengyelország
bészés ügyében
Ennek értelmé-
ny kijelentette,
st amerikai ha-
hajókon történő
ek arra irányul-
kai szesztilalom
egakadályozzák.
IAORSZÁGBAN
RMEKPARALI-
k: Gyermekpara-
k most Észak-
flandriai Mau-
egbetegedés tör-
hivatalok meg-
éseket, hogy a
akadályozzák.
fémipari munká-
zúntetésére. Ber-
s- és fémipari
visszavonása ér-
miniszter közve-
kezdték a mun-
léseknél közvet-
DOZATA LETT
A. Londonból je-
közli, hogy Kio-
a tüzhányó esu-
n turista, négy
a mélységbe és
éltlenséggel egy-
kódlatá meg a
uptív tevékeny-
nt hiszik, hogy a
a turisták halá-
ORKAN KE-
ondonból jelen-
ések szerint Ke-
s ocean part-
szító erejű or-
az Amur folyó-
ásokat végzett.
lépelt medréből
Az orkán halá-
hetvenre teszik.
állatállományt
ok óriásiak.
I CSAPATOK
EJTETTEK
elentik: A Bri-
Peshavarból,
patok negyven
Ez a különít-
amadási készí-
k egyike ellen-
ségén az attak
Express szerint
lytatja elvonn-
a bombavető
veszteségeket
arcosainak.
NSZÁGI AL-
K AZ ÚJ KE-
BAN.

